

Letno stane 12 K (ena številka 30 vin.), za Nemčijo 14 K, za druge države in Ameriko 16 K. — Slike in dopisi se pošiljajo uredništvu „Ilustr. Glasnika“ v Ljubljani (Katol. Tiskarna), naročnina, reklamacije in inserati na upravištvu.

Izhaja ob četrtnih

15. maja 1918

Strojna puška na »lovskem« letalu.

Težko bo katera služba težja nego je služba letalca, ker ima dovolj opravka z nikdar gotovim vozilom in vetrovi, kaj šele, če se mora bojevati v zraku! Konec tudi najdrznejšega letalca je prej ali slej gotova smrt, kot to vidimo pri najbolj slovitih nemških letalcih, ki so v zraku premagali po 20, 30, 40, 50 in več sovražnikov.

Zato ni čudno, če letalce pred bojnim poletom objame taka živčna depresija, da sami ne morejo v letalo stopiti, ampak jih morajo tovariši dvigniti na sedež. Toda, ko jih prevzame sveži, ostri zrak, se živci ožive in v nekaj trenutkih se strašni »lov« začne.

Gozd. Ljudska povest iz leta 1911.
Spisal J. Mohorov.

(Dalje.)

III.

Prav kratko, pa važno poglavje.

Logarjeva Tona in bivši hlapec sta se vzela. Po sebi je izbrala, so rekli vaščani, Testen je menil pikro: »Naj ga ima; tolik je, da jo bo lahko tepel. In tepel jo bo.« Testen se je maščeval. Tona pa je ostala stara, mirna. Komaj za spoznanje je postala bolj nežna. A sreča ji je delala njeno

moško lice vendar prijetnejše in imela je ure, ko ji je ožarila oči prava sladka ženska milina. A bile so redke take ure in kakor da se jih sramuje, je bila Tona za slednjo nežnost tem trša, odločno nevljudna. Vsakdo bi bil tožil ob njej. Njen mož je bil srečen. Njegova mirna moška volja je bila kakor nekako očetovstvo ob njeni čudni duševni nedoraslosti.

Tako je minulo leto. Toni so krstili hčerko Tončko. Njo samo so morali prevideti, tako je bila oslabela. Tri mesece

je ležala in ko je vstala, je bila kakor kost in koža. In ko se je po štirinajstih dneh že dokaj popravila in se prvič odpravljala v cerkev, se je pogledala v zrcalu. In ko se je videla, je omahnila in sedla na postelj in si pokrila lice in je vzklikala:

»Moj Bog, moj Bog, moj Bog!«

In čez hip je dodala:

»Kako sem grda, kako sem grda!«

In čez hip je vstala in rekla:

»Tako se mi godi, kakor sem očetu storila na smrtni postelji.«

Od tiste ure je postala Tona bolj trda, kakor je bila kdajkoli prej...

IV.

Zelena in rdeča barva. Siničica in pipa.

Otroci so otroci, vseh vrst so in so si vendar podobni, moji in tvoji, in samo to je narobe, da vsak svoje ljubi, a tujih ne mara in so mu nadležni. Jaz se trudim, da bi ljubil vse otroke, in če vidim, da so

ata so rdeči in kolač je rdeč in ti tetka si tudi rdeča.

Mica je odvrnila: »Stara sem in pegava, kako moreš trditi, da sem rdeča?»

Otrok je zožil zaničljivo male ustnice in odvrnil:

»Malo veš, Mica!»

Iz njenih otroških besed je govorila trpka materina narava, podobna čudni prezrelosti. Mica pa je potožila prihodnje nedelje v izpovednici župniku svojo nemirno vest. Pa so menili gospod, da go-

vore otroci in učeni resnico. Mica je godrnjala:

»Bi mu verjela, če bi imel otrok polno hišo. Pa jih nima. Nič ne ve!»

Doma je vprašala Tončko:

»Kaj pa Božek? — Ali je rdeč?»

»Rdeč!« je odvrnila Tončka. »Samo to ni prav, da ga rad pije.«

»O ti nesrečni otrok,« je zalomila Mica z rokami.

Prav slučajno je šel tedaj mimo bajtar Zlomak, ki ni hotel biti zlomek in so mu rekli »božek«. V mladih letih je bil mož Mici všeč in je zato koj domela otroka:

»Res je, Tončka. Ves je rdeč. Pa je nesrečen. Zato pa pije. Od žalosti!»

»Je dobro, da vem!« je menila

Tončka, spoznavši na tak način glavno božjo lašnost in povedala pol ure pozneje očetu, da je Božek rdeč in da ga rad pije, ker je nesrečen...

Mica pa si je nehote morala očitati: »Trap trapasti! Gospod župnik so brez otrok, pa jih razumejo. Jaz pa sem jih vajena ko greha, in še bolj tudi, pa jih nisem!» —

Oče je vprašal Tončko, ali bi hotela iti z njim v gozd.

»Ne maram!« je odvrnila. Odgovarjala je kakor mati kratko, smešno resno. Logar se je ozrl po Toni:

»Tona, glej jo Logarjevo, ki ne mara za gozd.« Tona je odvrnila trdo:

»O, ni se ne vrgla po meni!»

Tišina je legla med moža in ženo. In otrok ju je motril mirno in rekel:

»Vesta kaj, ata pa mama, meni se zdi, da se vidva slabo razumeta.«

Tona je jezno planila. Logar ji je zastopil pot:

»Zato je vendar ne boš tepla?»

V materi je vrelo.

»Potuho ji daješ, taki-le tvoje vrste.«

Posili se je nasmehnil: »Ali nisi preveč burjasta, Tona?» Ona se je obrnila in molče odšla.

Tončka se je oglasila: »Ne vem, zakaj se ujeda nad teboj, ata! Saj si vendar najboljši gospodar v fari.«

Orjaški mož se je zasmehal, privzdignil hčerko k licu in jo poljubil:

»Čenča si, Tončka! Kako pa ti veš, da sem najboljši gospodar?»

»Saj je mama rekla, da si!»

»Je rekla?»

Možu so se zameglile oči. V duhu se mu je vzobličila slika njegove žene, nesrečnega bitja v njej. Videl jo je razdvojeno, trpečo, koprnečo po nežnosti in zvestvu, videl jo je, kako želi ljubiti in čutiti in biti dobra in peti in ne more. Ne more, ker je vsa iz krvi dedov in očetov, iz tiste krvi, ki jih dela, da hočejo kljubovati nezgodam, živeti samim sebi, roditi se, delati, bogateti in umirati in samo nikoli biti otroški, nikoli peti: Ljubiti in vendar sovražno karati v hiši rojene ženske, zaničevati vse, kar je nežno, mehko, popustljivo in dobro. Tako je videl mož ženo in mu je bilo hudo, kakor ob bolniku. Hladeč obkladek mu

Boj z letalcem: Vojaki obstreljujejo s strojno puško, pritrjeno na obsekano drevo, sovražno letalo; pred krogli z letala so zavarni z jeklenimi čeladami.

nadležni, v božjem imenu, jezim se na starše, ker jih ne znajo vzgajati. Stori tudi ti vsaj tako in boš vsaj malo posnemal Gospoda vseh preprostih, ki je otroke klical k sebi!

Logarjeva Tončka je bila začela spoznavati v tretjem letu svoje mladosti. Spoznala je kakor vsi otroci, da je bridko in sladko, slabo in dobro. Na rdečem kolaču je spoznala dobro in na zelenem nezrelem orehu bridkost. Zato je rekla dobremu rdeče in je rekla slabemu zeleno. Stara pestunja in dekla Mica, ki je v tistem letu štirideseto pomlad molzla Logarjeve krave, ji je bila varuhinja in druga mati, ker ji prava mati izprva ni mogla in pozneje ni znala biti. Otrok je videl in sodil, primerjal in zaupal Mici: »Uh, je zelena naša mama!»

Mica je vprašala: »Kako da je zelena?»

»Zelena! Kakor sosedov Rahun.« Rahun je bil Testenov pes in rujav. Zato je rekla Mica:

»Šema si. Rdečkast je in grd potepenec.«

Tončka je zmajala z glavo:

»Rdeč ni! Naš Sultan je rdeč. In naš

Prizor z letališča: Avstrijsko letalo se dvigne »na lov«.

devaš na glavo, a on se vznevolji in ti udari v obraz.

»O, Tona!« —

Logar je vzel orodje, sekiro in žago. Takrat je hotela Tončka z njim: »S teboj, grem, ata!«

»Ne maram te zdaj!« jo je karal.

Ona se je obrnila k Mici: »Ali slišite, teta? Ne mara me!«

Mica je godrnjala: »Kisal se otrok ne bo. Poznam jo. Pa to-le rečem. Sama pride za Vami.«

»Kaj, takšna da je naša mala?«

Deklica se je vznemirila:

»Zelena ste, teta, kakor kušcar, kakor Rahun.«

Solze so ji zalile obraz, oče jo je vjel v roke, potegnil k sebi in jo tolažil otrepajočo z rokami in vičečo:

»Ne maram te, ne maram!«

On jo je resno položil na tla in šel.

»Atek!«

On gre in v lice mu lega vesela misel: »Ne bom ti dajal potuhe. Ne boš rastla v svojeglavnosti. Lepo ponižna mi boš. Ne boš me z ihto strahovala. Ne boš vzrastla, Tončka, tako kakor je tvoja mama, ki je niso ljubili...« A deklica viče:

»Atek, moj ljubi atek!« — In beži za njim, ki gre in gre a dela vse krajše korake, da ga more doteči, mala, mila, njegova, kakor mami iz duše izrezana...

Kakor rjav pas leži preko polja in travnika kolovoz in se dviga v senčo smrek in borovcev. Ob kolovozu gre šum čebel in šelest klasja. Rž raste možu čez glavo in divja salvija otroku.

»Odkod do kje je naše? Atek!«

»Od tam do ceste.«

»Ali je tista smreka še naša?«

»Tista in vse do tam dol!«

»Tako daleč?«

»Do Ograjnice.«

Gozd je čudovit. Čudoviti svetli kosmi solnca leže na rosnem mahu, od vej kaplja in dežuje igličevje in z borovcev se vsiplje rjavih mravljincev. V vrhovih smrek šumi, iz dalje, iz meglenosinje teme udarja kovinasto, se smeje, vika, drobi neskončno pesem, ki ji ni besed. Stotisoč glasov, nevidnih grl govori venomer, venomer.

»Atek, kje sva?«

»Te je strah? Kukavice? Siničic?«

Sredi solčne jase je usahnil bor. Votlo jekne sekira vseokrog.

»Povsod sekajo, ata.«

»Ne sekajo, Tončka. Glas odmeva tako.«

»Kako odmeva?«

»Ali ne slišiš? Pokliči siničico in ti bo odgovorila.«

»Sini-či-ca!«

»Čuješ? Daj še!«

»Ne. Daj ti!«

mači. V tihi sreči gine trud in čas. Neslišno dežuje igličevja in mravljincev z vej.

»Oh, atek, atek. Siničica!« Logar pogleda kvišku od dela, zakriči in plane k otroku in ga vrže iz trave kvišku. Gnusnorjav modras se povije v grm.

»Siničica,« zastoka otrok.

Logar je ves bled: »Nikar, Tončka! To je bila kača, grda, hudobna, ki piči.«

In otrok ovije roke očetu krož vratu in šepeta: »Bojim se. Domov me nesi.«

Cesar Karol obiskuje kraje na severnem Češkem, kjer je lakota posebno huda.

Cesar gre iz ljudske kuhinje v Graslicah.

»Oh, oh. Našo Tončko je strah.« Logar sede in si napolni pipo.

»Ali je pipa tvoja, ata?«

»Seveda!«

»In jaz sem tudi tvoja?«

»Tudi!«

»Kako je to, da je vse tvoje?«

— In jo je nesel. Ženi je rekel doma: »Angel varuh jih varuje, male.« In ji je povedal o modrasu. Nato je iskal pipe in se je domislil, da jo je pozabil v gozdu na tleh.

»Gorečo pipo pustiš v gozdu?« je vzkliknila Tona.

Cesar obiskuje svoje ranjene fante v bolnicah.

Logar se zasmije: »Nič ne vem, Tončka.«

»Vsaj eno siničico bi mi dal.«

»Dam ti jo. Pa jo moraš ujeti. Oči zapri, pa te počaka.« Dekletce lovi in se smeje. Oče žaga, odgovarja, kara in tol-

»Ustrašil sem se!« se je opravičil in šel ponjo. In zvečer, ko si jo je polnil iz mehurja, je rekla Tona:

»Veš kaj, lahko bi se je odvadil!« Tolikrat je bila že ponovila te besede, da jih je bil vajen. Niso ga vzdramile iz

Janko Muha

poročnik-adjutant, doma iz Ajdovca, odlikovan z bron. in srebrno hrabrostno svetinjo in s Karlov. križcem, padel 11. septembra 1917 na gori sv. Gabrijela, kjer je tudi pokopan. R. I. P.

Karel Sprager

iz Raskovca pri Konjicah, od l. 1914. vojni ujetnik na Ruskem, je kot invalid na poti v domovino umrl v Moskvi 23. oktobra 1916. V tuji zemlji ležiš, duh tvoj pa živi trajno med nami!

»Atek! Tu ima Bog svoje ure.«

»Kako misliš?«

»Čuješ: tik, tik, tik! Kakor pri urarju, kjer si kupil uro.«

»Jeli, lepo je v gozdu?«

misli na Tončko in ženo, tega velikega otroka, ki ga radi pipe kara in na vasi hvali za najboljšega gospodarja v fari. Mirnodušen in veder je tlačil tobak in se nasmešnil svoji misli:

»Da le vem, kako misliš, Tona.«

Toda ona je planila kvišku: Posmejuje se mi! Niti opravičevati, niti pogovarjati me se mu ne ljubi več!

»Pa se boš odvadil!«

pričeval pravoslavne in evangelijske načelnike z ozirom na novo veliko dobo krščanske zgodovine, naj končajo stare spore, poročstvo daje z lastno besedo, da bo znal Apolonij za vedno odpraviti vsakršno zlorabo papeške oblasti.

Prepričani po tem govoru so načelniki pravoslavja in protestantizma sestavili akt cerkvenega zedinjenja, in ko se je Apolonij s kardinali pokazal v palači ob radost-

poljubljal z Grkom in Nemcem. Nato je šel k cesarju, ki ga je objel in ga dolgo časa držal v svojih objemih.

Tisti čas so začele po dvoru in po templju na vse strani begati neke bleščeče točke; rastle so in se pretvarjale v svetle oblike čudnih bitij, cvetje, kakršnega na zemlji še niso videli, se je vsipalo od zgoraj in napolnjevalo zrak z nepoznanim dehtenjem. Od zgoraj so se razlegali očarujoči, naravnost v dušo segajoči in srce mameči zvoki doslej neslišnih glasbenih instrumentov in angelski glasovi nevidnih pevcev so slavili nova poglavarja nebes in zemlje.

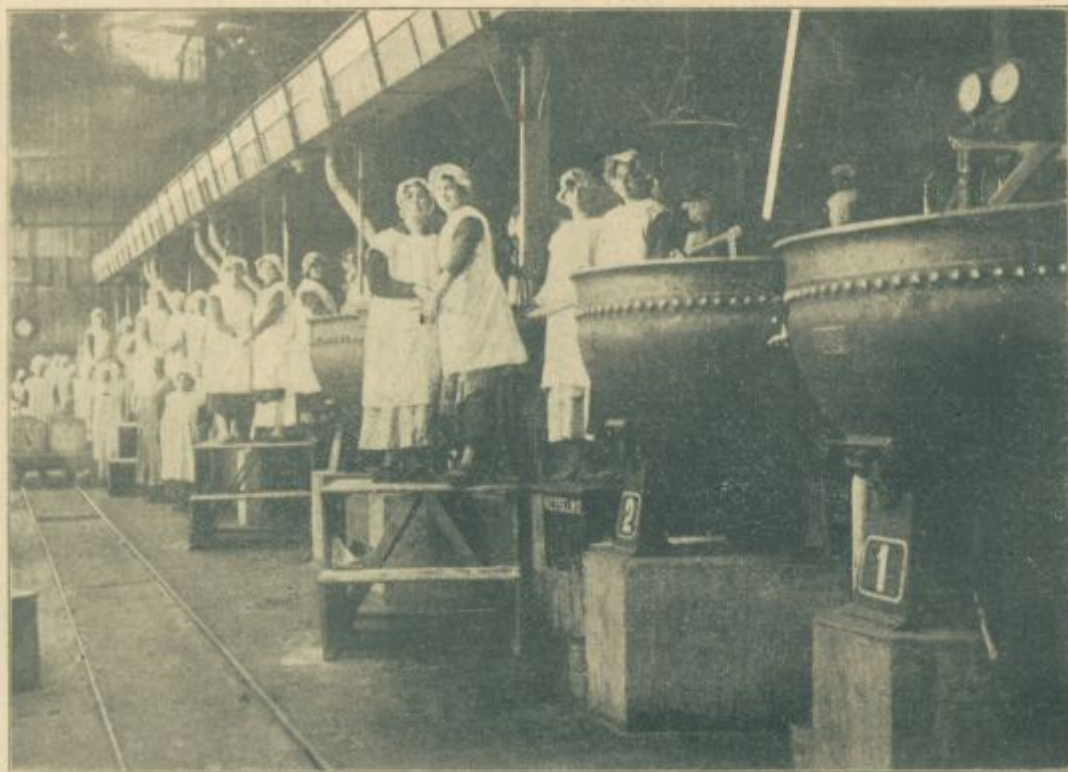
Med tem pa se je razleglo strašno podzemsko bobnenje v severozapadnem oglu srednje palače pod kubbe - el - aruahom, t. j. kupolo duš, kjer je po muslimanskem izročilu vhod v pekel. Ko se je zbor na cesarjevo povabilo dvignil proti tej strani, so vsi jasno zaslišali neštivilne glasove, tenke in prodirajoče — ne prav otroške, ne prav satanske, ki so vzklikali:

»Prišel je čas, pustite nas, rešeniki, rešeniki!«

Ko pa je Apolonij pal na skalo, trikrat nekaj navzdol zakričal v neznanem jeziku, so glasovi utihnili in podzemski grom je prenehal.

Med tem je neštivilna množica ljudstva z vseh strani okrožala Haram-eš-Šerif. Ko je nastopila noč, je cesar z novim papežem vred stopil na vzhodno stopnišče in vzbudil »vihar navdušenja«. Na vse strani se je prijazno klanjal, dočim je Apolonij iz velikih košar, ki so mu jih bili prinesli kardinali-dijakoni, neprestano jemal in v zrak metal prekrasne rimske luči, rakete in ognjene vodomete, ki so se vneli od dotika z njegovo roko in deloma fosforescirali kot biseri, deloma žareli kot v kričečih mavričnih barvah; vse to pa se je, ko je doseglo zemljo, pretvarjalo v neštivilne listke vsakovrstnih barv s popolnimi in brezpogojnimi odpustki za vse grehe, pretekle, sedanje in prihodnje.

Radostno vriskanje ljudstva je prestopilo vse meje.

Naša vojna uprava na Rumunskem izdeluje v velikanskih kotlih tvornice sadno mezgo. Kakor je videti, se delavkam dobro godi — škoda da se našim domačim ne tako.

Z naglo kretnjo mu je iztrgala pipo in jo treščila ob zid. Skoro ustrašila se je sama sebe, ko je pogledal začuden kvišku in se kakor predramil.

Kratka povest o antikristu.

Ruski spisal Vladimir Sergijejevič Solovjev.
Prevel Franc Poljanec. (Konec.)

Na pustih holmih pri Jerihi, je bilo določeno, naj čakajo nekoliko dni. Naslednje jutro so prišli iz Jeruzalema znan-ci, krščanski romarji, in pripovedovali, kaj se je zgodilo na Sionu.

Po dvornem obedu so bili vsi zborovi člani povabljeni v ogromno prestolno palačo (približno na mestu, kjer je nekaj stal Salomonov prestol) in cesar, obrnivši se k predstavljem katoliške hierarhije, jih je opozoril, da blagor cerkve očitno zahteva od njih takojšnje volitve vrednega naslednika apostola Petra, da mora vsled časovnih razmer volitev biti sumarična, da njegova prisotnost, prisotnost cesarja, kot voditelja in predstavitelja vsega krščanskega sveta v izobilju nadomešča opustitev predpisanih obredov, in da on v imenu vseh kristjanov predlaga Svetemu Kolegi-ju,⁷ naj izvolijo njegovega ljubljene- ga to-variša in brata Apolonija, da bi njiju tesna vez naredila edinstvo med cerkvijo in državo trdno in nerazrušljivo za njiju obči blagor.

Sveti kolegij je odšel v posebno sobano za konklave in se je čez poldru- go uro vrnil z novim papežem Apolonijem.

Med tem pa, ko so se volitve vršile, je cesar krotko, modro in zgovorno pre-

⁶ Kardinalskemu zboru.

nih vzklikih celega zbora, sta mu grški arhierej⁷ in protestantski pastor izročila svoj papir.

»Accipio et approbo et laetificatur cor meum,⁸« je dejal Apolonij, podpisujoč dokument.

»Jaz sem tudi prav tako pravi pravo-

Naši vojaki na ukrajinskem trgu v Vinici kupujejo potrebna živila.

slavec in pravi evangelijski, kakor sem pravi katoličan,⁸ je pristavil in se tovariški

⁷ Višji duhoven.

⁸ Sprejemam in odobravam in moje srce se raduje.

Res, nekateri so trdili, da so na lastne oči videli, kako so se »odpustki« pretvarjali v gnusne žabe in kače. Toda ogromna večina je bila kljub temu navdušena, in narodno praznovanje se je še nekoliko dni

nadaljevalo, pri čemer je novi papež čudodelec prišel do tako nenavadnih in neverjetnih reči, da bi jih bilo čisto brezplodno poročati.

Med tem časom so se kristjani na pustih jerihonskih višavah vdajali postu in molitvi.

Zvečer četrtega dne, ko se je stemnilo, je profesor Pauli z deveterimi tovariši na oslih odjezdil v Jeruzalem. Po stranskih ulicah mimo Haram-eš-Serifa so šli na Haret-en-Nasara in prišli k vhodu cerkve Božjega groba, kjer sta na kamenitem tlaku ležali trupli Petra in starca Jovana.

Na ulici ta čas ni bilo nobenega človeka, celo mesto je odšlo proti Haram-eš-Serifu. Vojaki-stražniki so spali globoko spanje.

Ko so prišli do trupel, so našli, da se ju trohnoba ni prav nič prijel in da nista niti otrpnili niti odreveneli. Dvignili so ju na nosila in ju pokrili s plašči, ki so jih bili s seboj prinesli, in so se po istih stranskih potih vrnili k svojcem; toda komaj so nosila na zemljo postavili, se je v mrliča vrnil duh življenja.

Razgibala sta se in poskušala vreči s sebe plašče, ki sta bila vanje zavita.

Vsi so jima z radostnimi vzkliki začeli pomagati, in brž sta oba, ki sta oživela, stopila na noge cela in nepoškodovana. In oživeli stavec Jovan je izpregovoril:

»Glejte, otročiči, nismo se ločili. In glejte, kaj vam sedaj pravim: Čas je, da izpolnimo poslednjo molitev Kristusovo za Njegove učence, da so eno, kakor je On sam z Očetom — eno. Zaradi te edinosti Kristusove torej spoštujmo, otročiči, našega ljubelega brata Petra. Naj on nazadnje pase Kristusove ovce. Tako, brat moj!«

In je Petra objel.

Tedaj pa je došel profesor Pauli:

»Tu es Petrus!«¹ — se je obrnil k papežu — »jetzt ist es ja gründlich erwiesen und außer jeden Zweifel gesetzt.«²

»So also, Väterchen — nun sind wir ja Eins in Christo.«³

Tako se je izvršilo cerkveno zedinjenje sredi temne noči, na visokem in od sveta ločenem mestu.

Toda nočna tema je nenadoma zažarela v svetlem blišču in na nebu se je pri-

Tukaj rokopis preneha. Oče Pansofij⁴ svoje povesti ni utegnil dokončati. Ko je bil že bolan, mi je pripovedoval, da je hotel dalje pisati — »kakor hitro se pozdravim.« Toda on ni ozdravel in konec njegove povesti je pokopan z njim vred v Danilovem samostanu.

Dobri tovariši v zakopih: sova, lisica in ognjičar.

kazalo veliko znamenje: žena, odeta v solnce, pod njenimi nogami je bila luna, na njeni glavi pa venec dvanajstih zvezd. Prikazen je nekoliko časa ostala na mestu, nato pa se je tiho obrnila proti južni strani. Papež Peter je dvignil svojo postavo in vzkliknil:

Kar mi je pripovedoval, tega se spominjam samo v glavnih potezah.

Potem, ko so duhovni voditelji in predstavitelji krščanstva odšli v arabsko puščavo, kamor so se od vseh strani k njim stekala krdela vernih gorečnikov za resnico, je mogel novi papež brez ovire zapeljivati s svojimi čudesi in nenavadnimi pojavi vse ostale kristjane, ki jih niso bile razočarale zunanosti antikristove.

Naznanil je, da je z oblastjo svojih ključev odprl vrata med zemeljskim in onstranskim svetom in dejansko občevanje med živimi in umrlimi, pa tudi — ljudmi in demoni⁵ je postalo splošen pojav in razvili so se novi, nezaslišani vidiki mističnih blodenj in demonolatrije.⁶

Toda komaj je cesar menil, da na versem stališču trdno stoji in se je vsled nujnega navdihovanja tajnega »očetovega« glasu proglasil za edino pravo učlovečenje najvišjega božanstva celega sveta — pa je prišla nadenj nova nesreča: dvignili so se judje.

Ta narod, čigar število je ta čas doseglo trideset milijonov, ni bil povsem tuj pripravljanju in utrjevanju svetovnih uspehov nadčloveka.

Ko se je preselil v Jeruzalem tajno vzdržujoč med judi sluh o tem, da je njegova poglavitna naloga — ustanoviti svetovno vlado Izraela, so ga judje priznali za Mesija in njih navdušena udanost do njega ni imela mej.

Nenadoma so se pa dvignili in pihali gnjeva in maščevanja.

Ta preobrat, nedvomno napovedan i v sv. pismu i v ustnem izročilu, si je oče Pansofij predstavljal brzkone s preveliko preproščino in realizmom. Vzrok je bilo

Naši vojaki na Italijanskem se grejejo pri beneškem ognjišču, kakršna so običajna v teh krajih, kjer nimajo peči. V bakrenih kotlih se kuha dišeča polenta, ki jo tudi skrbno oprezujejo, — da bi je le kaj prida bilo!

In mu je krepko stresel roko s svojo desnico, levo pa je podal starcu Ivanu z besedami:

¹ Ti si Peter! (Mat. 16, 18.)

² Sedaj je temeljito dokazano in vsakemu dvomu tla izpodmaknjena.

»Glejte, naša vodnica! Pojdemo za njo!«

In je šel v smeri prikazni, spremljan od obeh starcev in cele množice kristjanov, — proti božji gori, Sinaju...

³ Tako torej, očka, sedaj smo eno v Kristusu.

⁴ Ruski menih, ki je umirajoč izročil svojo kratko povest o antikristu pisatelju - soščolcu Solovjevu.

⁵ Hudobnimi duhovi.

⁶ Demolatrija hudiča po božje časti.

to, da so judje, ki so imeli cesarja za pravega Izraelca po krvi, slučajno odkrili, da še obrezan ni. In prav ta dan je vstaja objela cel Jeruzalem, drugi dan pa celo Palestino. Neomejena in vroča udanost rešeniku Izraela, obljubljenemu Mesiju se je zamenila s prav tako neomejenim in prav tako vročim sovraštvom do zvičajnega sleparja, do nesramnega goljufa. Vse judovstvo se je dvignilo kot en mož in njegovi sovražniki so preplašeni uvideli, da duša Izraela v svojih globinah ne živi, v računih in poželenju po mamonu, ampak v sili srčnega čuvstva — v upanju in sovraštvu svoje vekovite mesijanske vere.

Cesar, ki ni pričakoval take nenadne eksplozije, je izgubil vso oblast nad seboj in izdal ukaz, ki je na smrt obsojal vse nepokorne jude in kristjane.

Veliko tisočev in desetisočev jih je bilo brez usmiljenja pomorjenih.

Toda brž je milijonska vojska judov premagala Jeruzalem in zaprla antikrista v Haram-eš-Serif. Na razpolago mu je bil samo del garde, ki ni mogla premagati množice sovražnikov. S pomočjo čarovniške spretnosti svojega papeža se je cesarju posrečilo prodreti skozi vrste oblegovalcev in kmalu se je pojavil zopet v Siriji z neštevilno vojsko raznoplemenskih poganov. Judje so mu stopili nasproti z majhno verjetnostjo uspeha.

Toda komaj so se začele spopadati sprednje straže obeh armad, se je začel potres nezaslišane sile — pod Mrtvim morjem, okoli katerega so se razvrstile cesarske vojske, odprlo se je žrelo ogromnega vulkana in ognjeni potoki, ki so se zlili v eno goreče jezero, so požrli i samega cesarja, vse njegove neštete polke in neločljivo ga spremljajočega papeža Apolonija, ki mu vsa njegova magija⁷ ni nič pomagala.

Med tem so pa judje bežali proti Jeruzalemu v strahu in trepetu kličeč po rešitvi k Izraelovemu Božu.

Ko so sveto mesto že zagledali, je nebo razklal velik blisk od vzhoda do za-

družba kristjanov, ki so jo vodili Peter, Janez in Pavel, z raznih strani so pa hitele še druge navdušene množice: to so bili vsi kristjani in judje, ki jih je bil antikrist po-

čati svojo povest, ki ji predmet ni bil splošna katastrofa svetovja, ampak samo konec našega razvoja, ki obstoji v nastopu, proslavljanju in uničenju antikrista.

Naši častniki, ki so se vrnili iz ruskega ujetništva. — Po obleki so se, kakor slika kaže, skoro čisto porusili.

moril. Oživeli so in s Kristusom tisoč let zakraljevali.⁸

S tem je oče Pansofij hotel tudi kon-

⁸ Dobri oče Pansofij je tu napisal zmoto, ki se je zlasti v 2. in 3. stoletju širila po krščanskem svetu, češ, da bo Kristus pred poslednjo sodbo s pravičniki še tisoč let srečno na zemlji vladal, šele

Ali je ta katastrofa tako blizu?

Veliko praznega govorjenja in oholosti bo kajpada še prišlo na pozorišče, toda ta drama je že davno do konca cela napisana in niti gledalcem niti igralcem ni nič dovoljeno na njej izpreminjati.

In v čem je navsezadnje zmisel te drame? Čemu antikrist Boga tako sovraži, ko je on sam v bistvu dober, pa ne hudoben?

Toda vzrok je prav v tem, da ni v bistvu dober. V tem je tudi ves zmisel. Antikrista z nekaterimi pregovori ne obraziloš. Njega razlaga en sam in pri tem nenavadno preprost pregovor: ni vse zlato, kar se sveti.

Doma in po svetu.

Nemška ofenziva se je zaenkrat ustavila, tako da se bo na zapadni fronti skoraj gotovo zopet ustalila »stoječa vojska«. Ali je bilo za morebiti tisoč kvadratnih kilometrov res potrebno žrtvovati stotisoče človeških življenj in vsak dan uničevati stotine milijonov ljudskega premoženja?

In mir, ki so obetali, da se po tej zadnji, odločilni ofenzivi razlije po potepni Evropi, uničen, kakor še nikoli prej, razdejan, da sledovi za »zloglasnimi kopiti hunskih konj«⁹ kdove, ali so bili tako obupno uničevalni — mir se je tako oddaljil od nas, da ga nihče niti omenjati več ne upa, zakaj po človeško soditi je položaj vsak dan bolj zapleten in zamotan, tako da je tudi mir z vsakim dnem bolj nemogoč. Zdi se, da je že blizu tisti čas, ki sem o njem bral v starih prerokbah: da bo namreč na zemlji taka zmeda, da bodo vsi spoznali, da človeška modrost ne more nič več storiti in da mora višja moč vmes poseči, sicer da se bo človeški rod sam ugonobil.

»Gorje premagancem!« se glasi staro pagansko rimsko geslo, ki pa človeku nehoti na misel prihaja, če prebira mirovna določila, kakor so se sklenila med nami in zavezniki in med Rumunijo. Gorje nam, če bi bili kdaj prisiljeni tak mir skleniti. Zakaj tak mir nujno pomeni to, kar pravimo z drugo besedo: vojska. Sicer pa Rumunija kot država, ki nas je tako grdo in zavratno napadla, kaj prida

Naši vojni ujetniki se vračajo iz Rusije. Obleka jih dela nekam neznane, a čvrsti so, da jih je veselje gledati; ko bi se jim dalo, da bi doma za plug prišli, to bi njiva zažetela in sveža se brazda za njimi pokadila!

hoda in zagledali so Kristusa, ki je šel proti njim v kraljevskem oblačilu in z rami od žeblice na razprostrti rokavi.

Isti čas je šla od Sinaja proti Sionu

⁷ Čarodejstvo.

potem pa da pride poslednja sodba. Toda splošen nauk je, da se po Kristusovem drugem prihodu takoj začne poslednja sodba. Povod temu zmotnemu nauku so dala nekatera slabo umevana mesta sv. pisma, zlasti Iz. 65, 25; Skrivno razodetje; poglavje 20, in 21.

boljšega resnično ne zasluži, dobila je samo to, kar je iskala. Rumunija bi se danes lahko v zlatu kopala, za njeno naklonjenost, za njeno žito in petrolej bi se bile države trgale in ga z zlatom odtehtovale; če je dežela danes uničena, na vseh straneh najboljši kosi obrezani, kakor pleče, če hoče klavec prav dobre klobase narediti, če je dejanski potisnjena od morja, če se rekvizicije sicer ne bodo vršile, toda bosta naše in nemško vojaštvo — pravzaprav narobe: nemško najprej, potem šele naše — pobiralo žito, sočivje, krmila, volno, živino in meso, dalje les, petrolej in petrolejske izdelke, če bo vsak rumunski minister imel kot svetovalca in pomočnika ob strani člana zvezne okupacijske oblasti itd. itd., se to zdi le kot delovanje večne Pravice, ki mora krivice, zahrbtnost, nezvestobo držav že tu kaznovati, zakaj država kot taka ne pride na vrsto v večnosti.

Nemcem prijazen kurz napoveduje naš ministrski predsednik pl. Seidler. Koliko časa ga bo mogel vzdržati, je drugo vprašanje. Grof Stürgkh ga je do svoje smrti, pa če bi ga ne bil, bi bil še danes lahko živ, kar bi mu zelo želeli.

Državni zbor je odgođen na boljše čase, ko bodo naši poslanci bolj »pridni«, zakaj poslanci so pri nas samo takrat pridni in patriotični, kadar se

Levo: Sirotke v vojni sirotišnici pri umivanju.

Desno: Arabci molzejo koze.

Poleg konj je glavno bogastvo Arabca koza, ki mu daje mleko, sir, meso, kožo, dlako da iz nje delajo odeje, pasove, obleko; krave v teh pustih krajih ne vzdržijo, zlasti ker Arabec nima zanje primerne živeža, kar je trave, je za konje, ki jih krmijo zlasti s sadovi dateljevih palm. Koze si pa same poiščejo živeža, vsako travico, ki osamela poganja med pustim kamenjem, vsak grmiček, ki si je pripravil prgišče rodovitne zemlje, izrabijo, da sebi in arabski družini ohranijo življenje.

vladi predajo za kimavce. Ljudstvo vladnih kimavcev seveda ne mara, to je naš slovenski narod jasno pokazal, ko jih je kaznoval s tem, s čimer ljudstvo svoje poslance in zaupnike na najobčutnejši način za zlorabo svojega zaupanja kaznuje, zlasti še, če imajo »štirihano mero« napuha in samoljubja — ne le da jim je odtegnil vsakršno zaupanje, ampak s tem celo, kar imenuje latinec: *aversio populi*, to se po domače pravi, da se ljudstvo z grozo v srcu od njih obrača.

Domače stvari.

Pomanjkanje masti. Jed, ki zahteva zabele, ni slastna brez nje. Mast je potrebna prebavilom, brez nje nima jed teka. Pomanjkanje masti je prava nezgoda v gospodinjstvu, ne le, da ni jed dobra, človek potrebuje nezabeljenega jediva več kakor zabeljenega in je lačen, ko je komaj od mize vstal. Večina gospodinj dobiva zdaj tako malo zabele, da ne more prida zabeliti; ker pa je mast, ki jo dobivamo, malokdaj čista in presna, je še skoraj dobro, da je ni dosti, slaba zabela pokvari jed.

Slabo mast naj gospodinja pretopi. Deni v mast skorjo kruha, kos čebule in jabelko ali surov krompir, kuhaj mast, dokler kruh ne zarumeni, precedi jo počasi, da ostane, kar je gostega na dnu. Precejeno mast mešaj, dokler se ne strdi, tako postane bolj bela. — Nekateri gospodinj devajo v mast tudi lavorjev list, majorana ali kosček sladke skorje. Vse ni za vsak želodec. — Pri beljenju je treba paziti, da je mast res razbeljena, tako se vmeša bolj v jedilo in ne škoduje želodcu. Posebno pri loju je treba na to paziti; mrzel loj, ki stoji na jedi, zamrzi marsikomu jed in škoduje želodcu. Pri jedilih, ki so kar polita z zabelo, je loj jako neumesten; kjer se rabi prežganje, vzame moka duh nase. Kdor more zmešati svinjsko mast in loj, dobi dobro zabelo, zavreti mora vsako posebej, potem zliči loj v mast in mešati, dokler se ni strdilo.

Loja je več vrst. Boljši loj ali maščoba, ki prepreza meso pitanih volov, je tako masten, da se sploh ne strdi, ima okus kakor kuhano maslo. Tak loj se rabi tudi namesto masla, v torte in toplo pecivo se deva kar surov, na drobno zmlet, kar naredi pecivo posebno okusno in rahlo. — Za jedjo, ki je bila zabeljena z lojem, za mastnim koštrunovim mesom ne pij nikdar mrzlega piva ali vode, sicer se strdi mast v želodcu in oteži prebavo.

Z ocvirki zmešana mast rada požaltavi, najbolje je, zavreti mast in odliti jo od ocvirkov. Žaltava mast pokvari najboljšo jed. — Žaltavo mast prevri in vrzi vanjo pest kruhovih drobtin.

Žaltavo sirovo maslo prežniti z natronom, na 25 kg masla vzemi gram natrona in gneti maslo kakih deset minut.

Ko se je pojavilo prvo pomanjkanje masti, so si pomagale gospodinjše še s sladkorjem, kuhale in peklo so sladke jedi z moke. Zdaj ni ne sladkorja, ne moke — vsaj pri večini družin ne — in si je težko pomagati.

Sadne mezge nam nadomeščajo zabelo pri krompirju in pri jedilih z moke in zdroba. — Dve žlici mezge zalij z $\frac{1}{8}$ litra vode, osladi nekoliko, deni dve žeblici, kosček suhega kruha in žličko moke; ko je vrelo vsaj

Lešniki, mak, orehi, so zelo mastni. Rezance, žličnike in podobne jedi posuješ lahko s stolčnimi orehi ali lešniki ali jih opečeš z njimi. Tudi s kruhom užiti nam nadomeščajo lahko drugo mast. Samo dragi so! — Tu nekaj jedi, ki rabijo malo ali nič zabele — seveda le za tiste, ki nimajo zabele.

Koruzni žličniki. Skuhaj šest velikih krompirjev, zmečkaj jih, posoli in zagneti vanje toliko zdroba, da obličiš lahko okrogle žličnike; naj-

Turek »mlati« žito — in sicer kar na polju: zemljo stepta, nanjo nameče žito pa se po njem na deski vozi in ga tako pravzaprav omane.

lažje storiš to z mokro roko. Ko so stali pol ure, jih kuhaj četrt ure na slanem kropu. — Narediš jih lahko tudi s pšeničnega zdroba ali črne moke.

Prihodnjič priobčimo še nekaj tozadevnih navodil.

ZDRAVSTVO.

Jetičnike pomlad pobira, pa jim tudi zdravila prinaša, tistim, ki hočejo ozdraveti, ki niso preleni, da bi se nekaj tednov pošteno zdravili, ki niso toliko razvajeni, da bi vse zametali, kar jim prav dobro ne diši.

Seveda, če se je bolezen že tako daleč razpasla, da mora bolnik neprestano ležati, potem seveda ni nobenega zdravila več zanj. Kdor pa more še hoditi in iti vun, na prosto in se resno hoče pozdraviti, se pa še vsak lahko pozdravi.

1. Dobodi zelenih borovih, ali če teh ni, smrekovih ali jelovih vejic in na drobne kosce razsekaj. Napolni 8 ali 10 košar in jih razpostavi po bolnikovi spalnici ali jih obes, če ni na tleh prostora, pod strop kot svetilke. Vsak večer, preden greš v posteljo, borovje oziroma smrečje dobro premešaj, da se duh more iz njega po sobi razprosteti.

Po kakih treh ali štirih tednih ne bo dišalo, pa ga obnovi. Ta duh čisti pljuča in jih krepi.

Na tak način so se pozdravili že jetičniki, ki so le še s palico mogli hoditi. Zlasti dobro je borovje planinskega bora, ki mu po Gorenjskem pravijo »ravšje«. Raste po visokih planinah, pa se kar po tleh vlega in skale prerašča.

2. Kot notranje zdravilo je izvrsten čaj s češminove skorje, dalje lupuh in odganjki oziroma vršički robide (kopina ali črnih malin, ki smo jih posebno

počasi bližaj prsim in zdihajoč iztisni zrak kar moč iz pljuč. To ponovi 10—12 krat. Na ta način boš zabranil, da se bolezen ne bo širila in da zdravih delov pljuč ne bo načela.

Posebno dobro sredstvo je sledeče: Skuhaj si nekaj močnik (mezga, sirup) iz sledečih rastlin:

1.) tri pesti zelenega brinjevja (brinjevih vršičkov), 2.) tri pesti trpotca, 3.) eno pest kopriv, 4.) eno pest šentjanževih rož, 5.) tri pesti angelike, 6.) eno pest papeževe sveče (lučnika), 7.) eno pest grenkuljice, 8.) eno pest poprove mete, 9.) eno pest jetičnika,

H govoru ministrskega predsednika pl. Seidlerja, opisujočega svetovni politični položaj:

»Strune so skrajno napete!«

10.) eno pest planinskega mahu, 11.) dve pesti pljučnika, 12.) pol pesti janeža in kumine, 13.) pol pesti kačnikovih listov, 14.) pol pesti bezgovih korenin in korenin divjega janeža.

Te mezge vzemi bolnik vsako uro požirek ali po eno žlico.

Cesar Karol s prestolonaslednikom, lastnikom našega pešpolka »kranjskih Janezov«, pri velikonočni procesiji v Badnu pri Dunaju.

priporočali zoper vnetje slepiča, pa tudi babčevje, slakov cvet in kresnice so dobre). Te vrste čaji imajo to dobro lastnost, da preženo vročino in nadležno potenje ponoči ter pridobe jetičniku mirno spanje, ki je nepreračunljive vrednosti.

Vsak dan, če je lepo vreme, brez ve tra in prahu, pojdi trikrat na prosto, tam se postavi najbolje pod kako smreko, z odprtimi ustmi prav globoko vdihni zrak vaše, roke pa iztegni v podobi križa, da se ti prsni koš razširi. Nato pa se z rokami

Razno.

Pri rekviziciji živine. Komisar izbere pri kmetu od troje živinčet molzno kravo. Kmet se brani: »Te krave ne dam, ker je edina molzna krava.« — Komisar: »Zakaj pravite, da je to edina molzna krava? Tu sta vendar še dve, jaz vzamem ravno to.« — Kmet: »Krava je samo ta molzna, ona druga še sploh ni krava, je junica, torej nima mleka, ker še ni

imela teleta.« — Komisar: »Junica, kaj junica! Krava je krava in jaz vzamem to, če pa nima ta mleka, ki ji pravite junica, imate pa tu še tretjo kravo.« — Kmet: »To je jalovka, še nikdar ni imela mleka.« — Komisar: »Jalovka je prav lepo ime, krmite jo bolje, pa bo imela mleko.« — Kmet se grohoče: »Kdaj je še imela jalovka mleko! Saj še ni imela teleta!« — Komisar: »Zato bi morala dajati še več mleka, saj sem slišal, da popije tele mleko. Jaz vzamem to kravo pa je, vi pa molzite junico in jalovko!« — Kmet: »Zakaj nam ne pošljete iz mesta nekaj pravih bikov, da bi jih molzli?«

Nehote potrdil. Sodnik (tožencu): »Vi ste torej obtoženi, da ste dali pričujočemu tožitelju zaušnico.« — Toženec: »Ne, gospod sodnik, to pa že ni res, jaz nikoli!« — Tožitelj: »Laže, gospod sodnik, dal mi jo je, dal, pa še kakšno!« — Toženec: »Jezik za zobmi! Če ne ti kar tukaj še eno priložim, da se boš tri dni s tal pobiral!«

Naši otroci (Ljubljanski): Dvanajstletni deček pripoveduje tovarišem: »Veste, jaz bom duhovnik.« — Sestra (desetletna) mu pravi nato: »Nikar, se ne boš smel oženiti, otrok ne boš imel in nobenega veselja.« — Sosedov desetletni Tinko jo prekine: »Naj bo le duhovnik, se bom jaz oženil in bom imel dosti otrok, pa mu jih par prepustim.«

Na poti v ječo. Ubegli blagajnik: Vselej me ujamejo; milijonar bi bil lahko, ko bi svet ne bil tako majhen!

Nesramna zahteva. Gospodar: Kaj takega pa še ne! Oba hlapca zasačim, ki sta, namesto da bi delala, kvartala. Seveda sem se znosil nad njima. Toda, ali misliš, da se jih je kaj prijel? Kaj še! Eden me je še prosil, naj mu plačo zboljšam, ker vedno izgublja.

Nikoli v zadregi. Miha Zabaven, pešec 17. pešpolka kranjskih Janezov, pride zvečer na svoje določeno mesto, pa ne najde niti postelje niti odeje, še slame ni bilo. Pa se hitro potolaži:

»Eh kaj! veste, fantje, kar lahko si pomagamo, saj imamo posteljo in odejo s seboj. Jaz v takem slučaju na hrbet ležem, s trebuhom se pa odenem.«

Najlepša roka. V neki družbi je več gospé opazovalo svoje roke in hotelo vedeti, katera ima najlepšo roko. Naprosile so nekega gospoda, ki je bil ž njimi pri mizi, naj jim pove svoje mnenje. Odvrnil jim je, naj mu pokažejo svoje roke, nato pa dejal:

»Žal, da sedaj ne morem določiti. Prej bi moral siromake povprašati. Najlepša roka namreč je po mojem mnenju ta, ki največ miloščine deli.«

V čem je pravo plemstvo? Španski kralj Alfonz je očital papežu Urbanu VI. (1378—1389), da je milarjev sin (njegov oče je kuhal in prodajal milo).

Papež pa mu je odgovoril:

»To ni nobena čast za človeka, če je plemenitega rodu; častno pa je za človeka, če se sam oplemeniti z znanjem, modrostjo in čednostnim življenjem.«

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna, Ljubljana.
Odgovorni urednik JOSIP KLOVAR.

Framydol

je sredstvo, ki pomilja rast las, tako da rdeči, svetli in osiveli lasje in brada dobijo trajno temno barvo. Ena steklenica s poštnino vred K 3-25, po povzetju stane 45 vin. več.

Rydyol

je rožna voda, ki blede lica naredi nežno rdeča. Učinkuje čudovito! — Ena steklenica s poštnino K 2-45, povzetje 55 vin. več.

Naroča se pri: JAN GRODICH, drogerija »Engel«, BRNO št. 365, Moravsko.